

Kauhajoen metsien ja soiden linnusto

KEIJO SEPPÄLÄ

Kauhajoen laajasta (1312 km²) pitäjästä löytyy vaihtelevia metsiä ja suuria soita. Linnustoa on seurattu Kauhajoella paikallisin voimin noin 40 vuotta ja linnuston tila tunnetaan tällä hetkellä varsin hyvin. Kuluneiden vuosikymmenien aikana on niin metsissä kuin soillakin tapahtunut suuria muutoksia ihmisen toimesta, mikä näkyy myös linnuston muutoksissa niin koko Suomessa kuin luonnollisesti myös Kauhajoella.

Tässä kirjoituksessa tarkastellaan linnustossa tapahtuneita muutoksia metsien ja soiden osalta. Muutosten tulkinta perustuu useiden lintuharrastajien vuosikymmeniä samoilla alueilla suorittamien retkien havaintoihin. Koska käsillä olevassa kirjassa on erillinen selvitys petolinnuista Jukka-Pekka Taivalmäen tekemänä, viittaaan niin päiväpetolintujen kuin pöllöjenkin osalta hänen artikkeliinsa.

METSIEN LINNUSTO

Metsäluonnossa tapahtuneet muutokset ovat viime vuosikymmeniä olleet huomattavia. Metsien puumäärät ovat kasvaneet, samalla kun ikärakenne on nuorentunut. Metsäojitukset, metsätieverkosto, kesähakkuut, koneellistettu hakkuuketju, metsäauraukset yms. ovat muuttaneet metsiämme monella tapaa. Muutos näkyy myös linnustossa, jossa on hyötyneitä mutta myös kärsineitä lajeja.

Suomen linnustosta ilmestyi erinomainen suurteos v. -98, ”Muuttuva pesimälinnusto” (R. Väisänen, E. Lammi, P. Koskimies), josta selviää hyvin Suomen pesimälinnustossa tapahtuneet muutokset viimeisen 100 vuoden aikana. Seuraavassa tarkastellaan lajiryhmittäin Kauhajoen metsien lajistoa, lähinnä pesimälinnuston kannalta. Pesimäajan ulkopuolella alueellamme voi tavata toki muitakin lajeja.

KANALINNUT

Pyy on kuusivaltaisten metsien laji, varsinkin joen- ja puronvarsikorvet ovat sille mieleen. Laji on selvinnyt kohtuullisesti elinympäristömuutoksista yleisen kuusettumisen seurauksena. Kauhajoen pyykanta on kuusivaltaisella alueella edelleen kohtalainen.

Metso sen sijaan on kärsinyt vanhojen metsien hakkuista ja muista muutoksista. Laji on arka mm. soidinpaikkojen hakkuille, kärsinyt suonlaitteiden ojituksien aiheuttamasta mikroilmaston muutoksista sekä alkukesällä tapahtuvasta hakkuuaukeiden maanmuokkauksesta. Yli 20 yksilön koppeloparvet, joita 1960-luvun puolivälissä saattoi tavata, ovat vain kaukainen muisto. Myös lähes kymmenen metsokukon soitimet ovat historiaa Kauhajoen metsissä. Metsoja kuitenkin edelleen tapaa. Tasaisin kanta tuntuu olevan Lauhanvuoren ja Kauhanevan alueilla, joissa muutokset luonnossa ovat vähäisemmät.

SEPPÖ LAAKSO

KEHRÄÄJÄ ON HARVINAISTUNUT SUOMESSA, MUTTA SE ON PITÄNYT LAUHANVUORELLA JA NUMMIKANKAAN MÄNNIKÖISSÄ HYVIN PINTANSA.

Teerikannat ovat myös 1950-luvun lopulta huvonneet huomattavasti, mutta silti kymmenien yksilöiden talviparvia voi edelleen soiden pilkkomissa metsissä tavata. Teeri on toisaalta ehkä hyötynytkin viime aikoina tapahtuneen lehtipuiden suosimisen myötä. Teerestä lisää soiden linnuston yhteydessä.

KAHLAAJAT

Kahlaajista löytyy pari selkeätä metsälajia. Metsäviklo on erikoistunut pesimään vanhoissa rastaanpesissä, mieliympäristöä ovat puronvarsi-kuusikot. Lajin esiintymisessä ei tunnu tapahtuneen pysyvämpiä muutoksia, se jopa saattaa hyötyä hakkuutoiminnasta, kunhan kosteaa korpea löytyy lähettyviltä. Kauhajoelta löytyy edelleen useita kymmeniä pareja ja muuttoaikana sen tapaa yleisesti vesien ääreltä.

Lehtokurppa on mieltynyt lehtipuuvaltaisiin metsiin, jokivarsien hieskoivu-harmaaleppä-

viitoihin ja peltojen keskellä oleviin saarekkeisiin. Soidinlentonsa lehtokurppa suorittaa iltahämärissä avomaiden yllä ja on elintapojensa vuoksi vaikeasti laskettava laji. Kanta tuntuu viime aikoina runsastuneen. Lehtokurppa on nyt Kauhajoellakin yleinen laji.

Myös rantasiipiä voidaan pitää eräänlaisena metsälajina. Se oleskelee ja etsii ravintonsa vesien rannoilta, mutta laatii pesänsä joskus kymmeniäkin metrejä rantaviivasta metsään. Laji on kaikilla kovapohjaisilla rannoilla Kauhajoellakin yleinen, eikä kannassa liene tapahtunut suuria muutoksia pitkään aikaan.

KYYHKYT

Sepelkyyhky on kuusikoiden ja sekametsien laji, joka ruokailee kuitenkin pääasiassa pelloilla. Kannat ovat selvästi kasvaneet. Laji on hyvin yleinen kaikkialla sopivilla elinympäristöillä. Pelloilla voi tavata syyskesällä kymmenien lintujen

parvia, eikä varsinaista uhkaa ole näköpiirissä lajin kannalta.

Uuttukyyhky on toinen metsissä pesivä laji, mutta ei ole saanut jalansijaa Kauhajoella. Täällä laji ei ole tietävästi koskaan pesinyt. Etelä-Suomen kasvaneesta kannasta huolimatta myös muuttohavainnot ovat vähentyneet viime vuosikymmeninä Kauhajoella.

KÄKI JA KEHRÄÄJÄ

Käki ja kehrääjä ovat selkeästi mäntyvaltaisten metsien lajeja. Leppälintu on käen yleisin isäntälaji ja sen vähenemisestä johtuen käen on todettu paikoin vähentyneen. Kauhajoen mäntykankailla ja soiden laiteilla elää edelleen hyvä käkikanta. Samalla paikalla voi parhaimmillaan kuulla viittäkin kukkujaa.

Kehräjä on harvinaistunut viime vuosikymmeninä selvästi koko Suomessa. Kauhajoella 30 vuoden aikana kehrääjien on todettu pitäneen hyvin pintansa. Lauhanvuoren ja Nummikankaiden männiköt elättävät edelleen vahvaa, useiden kymmenien parien kehrääjäkantaa. Hakkuutkaan eivät lajia karkota, kunhan muutamia laulupuita löytyy taimikoiden ja riukumetsien keskeltä. Pitäjän kuusivaltaisessa länsi- ja pohjoisosassa laji on huomattavan vähälukuinen.

TIKAT

Palokärki pesii edelleen yleisenä metsissämme, mutta on muuttunut takametsien lajista yhä useammin kulttuurialueiden eläjäksi. Selityksenä on asuttujen alueiden tuntumasta useimmin löytyvät pesäpuut, sillä kauempaa metsistä järeät puut ovat selvästi vähentyneet. Käpytikka on muita tikkoja paremmin sopeutunut nykymetsiin, eikä lajilla tuntuisi olevan suurta hätää. Se ei ole muiden tikkojen tavoin suuresti riippuvainen lahoppuun määrästä, vaan kuusen ja männynsiementen käyttäjänä on jopa pystynyt levittäytymään entistä pohjoisemmaksi viime vuosikymmeninä.

Pohjantikan on todettu pesivän niin Lauhanvuoren mäntykankailla kuin Katikan kanjonin korpikuusikossakin, ja pieni kanta on edelleen olemassa samoilla seuduilla.

Rantalepikoiden ja -lehtojen pikkutikka on vähentynyt viime vuosina. Lauhanvuoren laki-alueen lehtimetsässä laji pesii vuosittain kahden parin voimin.

Myös sekametsien asukki, käenpiika, on taantunut, vaikka asutuksen tuntumaan asetetut nykyään tyhjät kottaraispöntöt tarjoavatkin niille mainioita pesäpaikkoja. Lajin vähenemisen syyksi arvellaan mm. metsälaidunnuksen vähenemistä, eli lajille sopivien ruokailualueiden puskittumista.

VARPUSLINNUT

Runsaslukuisimmat lintulajimme ovat metsissä pesiviä varpuslintuja. Peippo, pajulintu ja metsäkivinen ovat runsaita ja peruslajistoa. Kuusikoiden lajit, punarinta, vihervarpunen, rautiainen ja hippiäinen ovat myös yleisiä, samoin laulurastas, joka pesii myös mäntykankailla. Sen sijaan tiltalti on viime aikoina huolestuttavasti vähentynyt.

Kuusivaltaisissa aukkoisissa sekametsissä, pesii myös piilotteleva punatulkku yleisenä Kauhajoellakin. Hernekerttu, punakylki- ja räkättirastas ovat mieltyneet pellonlaitojen sekametsiin, jossa on aluskasvustona katajia ja kuusentaimia. Räkättirastas pesii kyllä mielellään myös rantalepikoissa ja asutuksella korkeissa männyissä. Mustarastas on yleistynyt viime vuosikymmeninä ja viihtyy rehevissä kuusikoissa, mutta myös asutuksen tuntumassa ja voi tehdä pesänsä esim. rakennusten sisäpuolelle.

Harmaasiippo, kulorastas ja leppälintu, mäntykankaiden peruslajistoa, ovat runsaimmillaan ehkä Lauhanvuoren alueella. Leppälintukannat ovat monin paikoin heikentyneet metsänhoidon tehostuttua talousmetsissä. Kirjosieppo viihtyy kaikenlaisissa metsissä, kunhan pesäkoloja löytyy. Laji on nykyään yleisin pönttölintu.

POHJANTIKKA PESII LAUHANVUOREN MÄNTYKANKAALLA JA KATIKAN KORPIKUUSIKOISSA.

Tali- ja sinitiaainen ovat runsaita pesijöitä asutuksen tuntumassa lehtipuuvaltaisissa metsissä, sinitiaainen on runsastunut moninkertaisesti viimeisen parinkymmenen vuoden aikana. Hömö- ja varsinkin töyhtötiainen ovat vastaavasti vähentyneet huomattavasti lahopötkelöjen vähennyttyä metsissämme. Puukiipijä on säännöllinen, joskin harvalukuinen kuusikoiden laji, kuusitiainen hyvin harvalukuinen pesijä. Pyrstötiainen on vähentynyt viimeaikoina ja pesimälajina Kauhajoella hyvin satunnainen, vain yksi pesälöytö tunnetaan parinkymmenen vuoden takaa.

Varislinnuista metsälajeja ovat Kauhajoella yleinen närhi ja muutaman parin voimin sitkeästi pesivä kuukkeli. Pähkinähakki on pesinyt kerran Aronkylässä v. 1978, vaelluksella olevia tavataan lähes vuosittain syksyllä. Metsien lajistoon kuuluu myös nykyään tavanomainen laji, korppi.

VÄRITYKSELTÄÄN KAUNIS SINITIAINEN ON RUNSASTUNUT VIIMEISEN PARINKYMMENEN VUODEN AIKANA.

Suonlaitaiden mäntykankaat ovat sille mieleen, vaikka saalistusmaastot käsittävät paljon myös soita ja aukeita maita asutuksen tuntumassa.

Järripeippo on Lauhanvuoren alueella säännöllinen, jopa runsas pesijä, jota tapaa muualla pesimäaikaan satunnaisesti. Myös urpiainen esiintyy Lauhanvuoren alueella pesivänä vuosittain.

Yleisiä pesimälajeja metsissämme ovat isokäpylintu mäntyvaltaisilla ja pikkukäpylintu kuusivaltaisilla alueilla. Kirjosiipikäpylintu on tavattu muutamia kertoja, pesintä on mahdollista joinain vuosina. Pahoina myrskyyvuosina 70-luvulla peukaloiselle riitti pesimäympäristöä, sittemmin laji on tavattu vain muutamia kertoja kuusikoista. Taviokuurna suorittaa vaelluksia etelään joinain syksyinä ja voi jäädä oleskelemaan kuusivaltaisiin metsiin koko talveksi.

Mustapääkerttu on mieltynyt kosteisiin sa-
naiskorpiin, vuosittain pesinee muutama pari.
Lähinnä lehtimetsissä asustavat lehtokerttu ja si-
rittäjä, ensin mainittu yleisenä, viime mainittu
paikottaisena ja vähälukuisena.

Satunnaisesti pesivät satakieli ja kultarinta
lähinnä rantalehdoissa, eikä mainittavaa runsas-
tumista ole ollut havaittavissa.

Metsälinnuston yleisenä suuntana on ollut
nuorissa metsissä viihtyvien lajien (mm. punarin-
ta, rautiainen, punakylkirastas, mustarasta) run-
sastuminen ja vanhoissa metsissä asuvien selvä
taantumisen. Myös kolopesijöillä on vaikeuksia,
sillä laajoilta alueilta puuttuvat kaikki lahoppuut,
eivätkä uudet metsänhoito-ohjeet ole ainakaan
vielä vaikuttaneet mitään. Pesäpönttöjä asettele-
malla voidaan paikallisesti helpottaa kolopesijöi-
den asemaa nyky metsissä.

SOIDEN LINNUSTO

Kauhajoella on poikkeuksellisen paljon suuria
luonnontilaisia keidassoita, joiden huippua edus-
taa kansallispuistoon kuuluva Kauhaneva. Soi-
densuojeluohjelmaan kuuluvia edustavia alueita
ovat lisäksi Iso Kaivoneva, Iso Koihnanneva-Lu-
takkokeitaat, Kampinkeidas, Mustasaarenneva-
Hakoneva ja nykyään Lauhanvuoren kansallis-
puistoon kuuluvat Siioninkeidas-Mustakeidas ja
Majaletto.

Suojeluohjelmien ulkopuolella ovat edel-
leen hienot keidassuot, Selkäsaarenneva pitäjän
pohjoisosassa ja Mustaisneva Teuvan-Karijoen
rajan tuntumassa. Lisäksi löytyy vielä useita pieni-
alaisia, ojitattomia, kuivahkoja soita, joiden
linnustollinen merkitys on vähäisempi.

Kauhajoen soiden linnustoa on kartoitettu
60-luvulta lähtien (mm. Urpo Häyrinen) ja pai-
kallisin voimin 1970-luvun puolivälistä usean
harrastajan voimin. Tänä aikana on tapahtunut
soiden linnustossa monia muutoksia. Näitä ta-
pahtumia tarkastelleen seuraavassa lajiryhmit-
tään.

VESILINNUT

Avovesiallikoita on keidassoillamme runsaasti ja
vesilintuja pesii yleisesti tällaisilla alueilla. Kuikka
kuuluu usean keidassuon pesimälajistoon mm.
Kauhanevalla, Kampinkeitaalla, Iso-Kaivoneval-
la, Iso Koihnannevilla ja Mustaisnevilla. Kaak-
kurista on myös vuosikymmeniin pesintähavain-
to eräällä suolla.

Harvinaistunut mustakurkku-uikku on nor-
maalisti rehevien lintujärvien laji, mutta pesii
myös keidassoiden allikoissa. Kauhanevalla on
todettu pesintä ja Selkäsaarennevan havainnot ta-
kavuosilta saattavat koskea myös pesiviä lintuja.

Laulujoutsen jatkaa edelleen valloitustaan
Suomen eteläpuoliskolla. Kauhanevalla joutsen
on jo pesinyt vuosia ja näyttää kotiutuneen muil-
lekin keidassoille. Ilmeisesti laji kuuluu lähivu-
osina lähes kaikkien suurimpien soiden lajistoon.
Metsähanhesta tehtiin 70-luvulla Kauhanevalla
vahvasti pesintään viittaavia havaintoja, mutta
kansallispuiston myötä tulleet kulkurajoitukset
ovat estäneet liikkumisen lajin vanhoilla oleskelu-
paikoilla, eikä nykytilanteesta ole tietoa.

Kanadanhanhi, joka on runsastunut selvästi
rannikkoalueella, pesi yllättäen pari vuotta sitten
Kauhanevalla onnistuneesti. Lisääntyneet muut-
tohavainnot keväisin ennakoivat lajin vahvista-
van asemiaan pitäjämme vesialueilla.

Sinisorsa, haapana, tavi, jouhisorsa, tukka-
sotka ja telkkä kuuluvat lähes kaikkien suursoi-
den pesimälajistoon entiseen malliin. Muuttooi-
kana on lisäksi havaittu mm. lapasorsa, alli, silkki-
uikku ja mustalintu soiden lampareissa.

KANALINNUT

Kaikkialla todettu kanalintujen väheneminen on
myös Kauhajoella tunnettu asia. Suurten, ojitta-
mattomien soiden alueella esiintyy edelleen koh-
talainen riekkokanta, ehkä runsaimmillaan Kau-
hanevan laitamilla. Kevättalven aamuna voi sa-
moilta jalansijoilta kuulla usean riekkokukon
kiroilua. Pienemmiltä, metsittyneiltä soilta riekot
ovat kadonneet lähes tyystin.

Teeri on laji, jolle avoin suoympäristö on lisääntymisaikana tärkeä. Ojituksen myötä soidinpaikat ovat vähentyneet, mutta suursoilla on edelleen soidinpaikkoja, jotka keräävät kymmeniä kukkoja turnajaisiin. Parhain tapa tutustua tähän hienoon näytelmään, on hiihtely keväthangilla avarilla suolakeuksilla.

Myös metson kannalta suot ovat tärkeitä, vaikka lajia ei yleensä mielletä soista riippuvaiseksi lajiksi. Metsokukot hakeutuvat talvisin rämeiden laitoihin, hakomismäntyihin neulasateriaansa nauttimaan. Siksi ei liene kummallista, että Kauhanevan laiteet ja Lauhanvuoren rämeet ovat varmimpia metsopaikkoja talvisin.

KURKI JA KAHLAAJAT

Pitäjän nimikkolinnuksi valitulla kurjella menee ns. hyvin tällä hetkellä. Laji on yllättävän hyvin sopeutunut luonnossa tapahtuneisiin muutoksiin, asettunut lintujärville ja pienillekin suoläimäreille kangasmaiden keskellä. Suursoillamme

on vahva pesimäkanta, mm. Kauhanevan-Puntukeitaan alueella pesii yli 15 paria vuosittain.

Kapustarinta pesii kuivahkoilla, avoimilla varpurämeillä ja kanta on ollut vakaa jo vuosikymmeniä. Töyhtöhyppä rynnisti 60-luvulla voimalla soille ja kuuluu edelleen kaikkien suursoiden lajistaan, mutta taantumista on tapahtunut parhaista vuosista. Pelloilla pesivän töyhtöhyppäkannan on todettu monin paikoin vähentyneen hyvinkin paljon.

Punajalkaviklo asettui 70-luvulla keidassoille pesimään ja asuttaa edelleen muutaman parin voimin mm. Kauhanevaa, Kampinkeidasta ja Mustaisnevaa.

Mustaviklo pesi ilmeisesti 70-luvulla Kauhanevalla, mutta pysyvää kantaa ei liene muodostunut. Muuttomatalla tämä pohjoisen pesimälaji tavataan vuosittain monilla soilla. Valkoviklo ja liro ovat jokavuotisia pesijöitä, ensin mainittu muutaman parin voimin, liro kuuluu joka suon peruslajistoon ja on runsain kahlaaja soillamme.

HANNU ISOMÄKI

KURJEN SOIDINHUUTO KEVÄISELLÄ POLVENNEVALLA ON VOIMAKAS. PITÄJÄN NIMIKKOLINTU VIIHTYY HYVIN NIIN SUURILLA KUIN PIENEMMILLÄKIN SOILLA.

SEPPÖ LAAKSO

KAUHANEVALLA ON VAHVA PESIVÄ HARMAALOKKIKANTA.

Suokukko on leimallisesti Kauhanevan pesimälaji, kukkojen soidinturnajaisia käydään useissa paikoissa rimpien mättäillä. Kanta käsittää vuosittain useita kymmeniä naaraita. Uros ei muista kahlaajista poiketen osallistu pesinnän kulkuun. Myös ainakin Kampinkeitaalla laji pesinee vuosittain.

Isokuovi, maakuntalintumme, on soiden näkyvimpiä ja kuuluvimpia kahlaajia. Kaikilla suursoilla on useita pareja, eikä pelloilla todettua taantumista ole havaittu. Pikkukuovi asettui 70-luvulla pesimään Kauhanevalle ja on kasvattanut kantansa useisiin pareihin. Muiltakin suursoilta lajin voi tavata pesivänä nykyään, ja peltopesintäkin on levittäytymässä alueellemme.

Taivaanvuohi on karuilla keitailla vähäluokinen pesimälaji, märillä rimpialueilla laji pesii mm. Kauhanevalla muutaman parin voimin vuosittain. Muuttoaikana on Kauhanevalla tavattu lisäksi jänkäsirriäinen ja mustapyrstökuiri, sekä Iso Koihnannevalla vesipääsky.

LOKIT

Naurulokki levittäytyi aikanaan nopeasti rehevien lintujärvien lajista karuille keidassoille kannankasvun seurauksena. Se kuului 70-luvulla kaikkien suursoiden pesimälajistoon, suurimpien yhdyskuntien käsittäessä kymmeniä pareja. Viimeaikoina kannat ovat romahtaneet monin paikoin täydellisesti, lukuisat järvet ja suot ovat nykyään naurulokeista tyhjiä. Myös Kauhajoella tilanne on sama. Kauhanevalla sinnittelee pieni yhdyskunta, muiltakin soilta löytyy vielä rippeet entisestä yhdyskunnista. Laji saattaa jopa kadota kokonaan soiltamme, jos suunta jatkuu samana tulevaisuudessakin.

Pikkulokki on ottanut yllättäen myös suot pesimäympäristöksi 80-luvun alussa. Rehevien lintuvesien asukka pesi v. 1980 ensi kerran Kauhanevalla ja on nykyään näkyvä ja kuuluva laji monilla muillakin soilla. Myös järvipesinnät alueellamme ovat yleistyneet. Harmaalokkiyhdyskunnat ovat pysyneet lähes ennallaan vuosikymme-

niä, Kauhanevan kanta käsittää n. 60–80 paria vuosittain. Muiltakin soilta laji löytyy pesivänä, mm. Lauhanvuoren Likolammilta.

Merilokkeja pesi pitkään Kauhanevalla kaksi paria ja Iso Kaivonevalla yksi pari, mutta ne ovat olleet viime vuosina kadoksissa. Onko kyseessä tilapäinen ilmiö, vai pysyvä tila, ei tiedetä. Merialueilla merilokin kannankasvu on ollut riipeää, joten yleinen taantuminen ei ole synynä soiltamme häviämiseen. Kalalokki on vanha pesijä kaikilla soillamme ja näyttää paikoin runsastuneenkin viime aikoina. Suota kohti pesii 1–6 paria vuosittain, mm. nykyään Kauhanevalla männyn latvuksiin rakennetuissa pesissä.

Kalatiira on harvalukuinen suopesijä, muutamia pareja löytyy vuosittain mm. Kauhanevalta. Selvä merilintu, räyskä, on kerran havaittu Mustaisnevalla ja selkälokki Kauhanevalla.

VARPUSLINNUT

Kiuru on pesinyt 70-luvulla vielä mm. Kauhanevalla, mutta on hävinnyt pesimälinnustosta. Soiden peruslinnut, niittykirvinen ja keltavästäräkki, esiintyvät edelleen yleisinä ja västäräkki on jopa runsastunut Kauhanevalla pitkospuiden tarjoamien pesäpaikkojen myötä. Isolepinkäinen kuuluu rämeiden harvalukaiseen lajistoon, kanta lieenee pysynyt vakaana viime vuosikymmeninä, kaikkien suursoiden alueella on oma parinsa. Pensastasku pesii myös soilla, tosin epäsäännöllisesti, mutta voi löytyä kaikilta soiltamme. Kivitaskua ei helposti miellä suolajiksi, mutta mm. Kauhanevalla on tavattu kivitaskuja pesimäaikaan, lintutiede tuntee lajin suopesintöjä Suomessa, joten se on mahdollista meilläkin.

Variksen suopesintä on poikkeuksellinen ilmiö. Kauhajoella laji pesii Kauhanevalla ja Muismaisnevalla. Ruokahuolto perustuu pesärosvoksellle. Korppi on toinen soiden pesärosvo, pesänsä laji laatii suonlaidan männikköön. Kaikkien suursoiden laiteilla elää oma korppiparinsa. Pesimäympäristönsä joustavasti valitseva urpiainen pesii usein myös rämeillä, jopa vaivaiskoivuihin pesänsä rakentaen. Huonoina urpiaisvuosina suonlai-

teet ovat todennäköisin tapaamispaikka näillä leveysasteilla.

Pohjansirkku on rämeelaiteiden ja korpiuusikoiden laji, joka 60-luvun lopulla alkoi pesiä Kauhajoella. Nykyään lajin laulua ja myöhemmin varoittelua kuulee monin paikoin. Pajusirkku on kannankasvun myötä alkanut pesiä myös soilla allikoiden äärellä. Pesintöjä on todettu ainakin Kauhanevalla.

Soiden lintulajistossa on viime vuosikymmeninä tapahtunut suuria muutoksia. Monet suuret lajit ovat alkaneet pesiä suoympäristössä, vastaavasti mm. kanalinnut ovat selvästi vähentyneet.

Kauhajoen hienot keidassuot mahdollistavat suolinnustoon tutustumisen edelleen hyvin, mutta kannattaa muistaa Kauhanevan kulkurajoitus lintujen pesimäpaikoilla 15.4.–15.9. välisenä aikana. Kansallispuistossa Nummikankaan laidassa olevalta lintutornilta voi suon elämää tarkkailla häiriöitä aiheuttamatta. Suoretkeilyssä jos missään pätee se, että lintuja ei pitäisi tarpeettomasti ajaa pesiltään. Suolinnuissa ei ole varsinaisesti herkkiä pesänhylkääjiä, mutta pesärosvot (mm. varis, korppi, harmaalokki) ovat valppaita ja voivat pitkienkin matkojen päästä tarkkailla tilannetta. Ennen kuin emo ehtii palata pesälleen, voi rosvo iskeä. Lisäksi kova helle tai kylmä sade voi tuhota pesinnän.

LOPUKSI

Kauhajoen metsät ja suot ovat moni-ilmeistä, vuodenaajat muuttavat olemukseltaan muutenkin erilaisia soita mielenkiintoisiksi retkeilykohteiksi. Silmät ja korvat auki liikkuva pääsee lintujen ohella tutustumaan moniin muihinkin eliöihin. Soidenlaitteet ovat varsinkin kuivina kesinä parhaita sienipaikkoja, suokasvit ja varsinkin suomarat tarjoavat monenlaista hyvää, soiden perhosmaailma on mielenkiintoinen.

Mutta hyvää kuntoa se vaatii, soilla liikkuminen. Ja metsän kauttahan soille on mentävä, joten molemmat Suomen maiseman valtaelementit tulevat samoilla retkillä tutuiksi.